

VERRUWING CULTUUR MEDE DOOR ALCOHOL

Wanneer iemand alcohol heeft gedronken dan werken allerlei organen in zijn lichaam een beetje anders dan zonder drank. Het meest storend is de verandering van het functioneren van hersenen en zenuwstelsel. Daar heeft de drinker zelf het meeste last van, en dat valt zijn omgeving ook het eerste op.

De werking van alcohol op hersenen en zenuwstelsel rijkt echter verder dan die organen zelf. Zo vertraagt alcohol bijvoorbeeld de verwerking van binnenkomende signalen. Vandaar het risico van alcohol in het verkeer. Ook kan alcohol het beeld vervormen dat de hersenen van de buitenwereld ontvangen. Daardoor kan er van alles mis gaan in de wisselwerking tussen de gebruiker en zijn omgeving.

Ook het gehoor werkt slechter met alcohol. De drinker verstaat niet goed wat er tegen hem gezegd wordt. Hij gaat luider praten en zet de TV harder. Daarmee veroorzaakt hij overlast. Soms hoort hij dingen die helemaal niet gezegd zijn. Misverstanden en ruzies zijn dan al gauw het gevolg. Soms komt het zelfs tot geweldpleging.

Verder verminderen ook de intellectuele vermogens van de drinker tijdens de aanwezigheid van alcohol in het bloed. Het verrichten van denkwerk gaat slechter, zowel het leren als het logisch redeneren. Leren en drinken gaan niet samen. En discussies verworden tot dronkenmanstaal.

Door dit alles functioneren ook de sociale vermogens van de drinker tijdens de aanwezigheid van alcohol op een verlaagd niveau. Signalen van bevreemding of afkeuring uit zijn omgeving neemt hij slechter of soms helemaal niet meer waar. Dan bepaalt hij zijn gedrag niet meer op grond van de reacties uit zijn omgeving, maar denderd door in zijn eigen tunnelvisie. Als dit regelmatig voorkomt, raakt hij geïsoleerd van zijn omgeving en gaat zich egoïstischer gedragen.

Kinderen die opgroeien in gezinnen van fors drinkende ouders, waar ruzies en zelfs geweld regelmatig voorkomen, lopen het risico dergelijke toestanden normaal te gaan vinden. Als dat gebeurt zullen zij ook meer geneigd zijn om zelf geweld te plegen. Vooral wanneer zij daarnaast zelf ook forse drinkers zijn geworden. Zo ontstaat er een hele generatie van geweldplegers, die ongevoelig is voor argumenten en straffen. Geweld is voor hen de gewoenste zaak van de wereld, en dus iets waar zij niet meer kritisch over kunnen denken. De verruwing van de samenleving waarover tegenwoordig nogal wat te doen is, komt mede voort uit de veralcoholisering van de samenleving.

In ons land heeft zich de afgelopen kwart eeuw een roescultuur ontwikkeld. Dronkenschap wordt niet meer beschouwd als iets om je voor te schamen. Voor veel jongeren is bij het uitgaan dronkenschap zelfs een doel dat bewust wordt nagestreefd. Dronkenschap is echter, zoals hierboven betoogd, een toestand van verminderd sociaal besef. Respect voor en consideratie met de medemens, staan tijdens de dronkenschap op een zeer laag pitje.

Alcohol is in onze samenleving op elke straathoek te krijgen. Alcohol wordt overal en bij elke gelegenheid geconsumeerd. Dat heeft geleid tot de bekende en erkende problemen van geluidsoverlast, wildplassen en vandalisme. Maar ook tot de algemene verruwing van onze cultuur.

DALING AANTAL DISCOTHEKEN

Ook in 2016 bleef het aantal discotheken in ons land dalen. Daarmee is in vijf jaar tijd een daling van 23 procent bereikt. Een afname van 226 naar 174 disco's. Over tien jaar gerekend bedroeg de daling zelfs 44 procent.

De daling van het aantal was zeer ongelijk verdeeld over het land. De sterkste daling trad op in de provincies Groningen (- 67 %) en Limburg (- 62 %). In 2008 telde Zuid-Holland nog de meeste discotheken (56), maar hier bedroeg sindsdien de daling maar liefst 55 procent. Daardoor telt nu Noord-Holland de meeste discotheken, te weten 33. Dit na een daling met 31 procent.

Relatief gezien de meeste discotheken, berekend per 10.000 jongeren, tellen de provincies Friesland (1,9) en Zeeland (1,3). Het feit dat veel jongeren in die provincies aan de kust hun vakantie doorbrengen, zal ongetwijfeld bijdragen aan de overlevingskansen voor de daar gevestigde disco's.

Volgens een ING-rapport is de afname van het aantal discotheken voor een deel te wijten aan de opkomst van de dance festivals (van 130 naar 170). In onze buurlanden zien wij eveneens een afname: Duitsland min 22 procent, bijna evenveel als Nederland, en België min 19 procent.

Wij zijn benieuwd of deze verschuiving verandering brengt in de consumptie van alcohol en "pillen" door de bezoekende jongeren.

MEER DRANKRIJDERS DAN SNELHEIDSGEKKEN

Vorig jaar hebben 14.752 automobilisten hun rijbewijs, al dan niet tijdelijk, moeten afgeven aan de politie. Dat waren er meer dan in de twee voorgaande jaren. Alleen in 2013 lag het aantal innames met 15.307 hoger. Alcohol was de meest voorkomende reden voor inname.

Bovengenoemde cijfers hebben alleen betrekking op de inname van het rijbewijs bij staandhouding door de politie. Binnen 10 dagen beslist het OM dan of het rijbewijs wordt teruggegeven. Daarnaast worden er nog rijbewijzen ingehouden via de rechtbank. Dit betreft echter veel kleinere aantallen.

Wanneer wij kijken naar de oorzaken van de innames, dan blijkt alcohol de meest voorkomende oorzaak te zijn. In 2016 moesten 8.323 automobilisten hun rijbewijs inleveren volgens rijden onder de invloed, bijna 22 per dag. Ruim 56 procent van alle innames betrof dus alcohol.

Ernstige snelheidsovertreding (meer dan 50 km/h te snel) resulteerde in 4.747 innames, ruim 32 procent van het totaal. De resterende kleine 22 procent betrof diverse oorzaken, merendeels samen te vatten onder de term "zeer gevaarlijk rijgedrag".

Sinds 1 juli alcoholische geweldpleging zwaarder strafbaar

ALCOHOL EINDELIJK VERZWARENDE OMSTANDIGHEID

Ruim negen jaar geleden bleek uit internationale vergelijking dat Nederland in Europa tot de top drie landen behoorde wat betreft alcoholische geweldpleging. Alleen in Engeland en Ierland was het nog erger dan hier. Er werd toen direct om maatregelen gevraagd, en nu negen jaar later is het zover: wie zich onder invloed van alcohol of drugs schuldig maakt aan geweldpleging, krijgt een zwaardere straf.

Sinds 1 januari 2017 is de politie wettelijk bevoegd om verdachten van geweldpleging te onderzoeken op het gebruik van alcohol en stimulerende drugs. Er is in januari direct begonnen met een proef. De politie ging testen in een vijftal gemeenten, en voorlopig alleen op alcohol. Een voorlopige evaluatie wees uit dat de aanpak succesvol was. Vanaf 1 juli 2017 wordt de wet nu landelijk toegepast, zowel voor alcohol als drugs.

De drugs waarop getest wordt zijn de ontremmende middelen cocaïne, amfetamine en methamfetamine.

Deze middelen plus alcohol, verlagen de drempel voor geweldpleging. Als grens voor strafverzwaring is een bloedalcoholgehalte van 0,8 promille of 0,050 milligram drug per liter bloed vastgelegd.

De test kan worden afgenomen na alle vormen van geweld. Niet alleen na zware mishandeling en (poging tot) doodslag, maar ook na seksueel geweld, bedreiging, vandalisme en geweld tegen dieren. Ook wanneer je een geweldpleger aanmoedigt of helpt kun je tot het afleggen van de test gedwongen worden.

De situatie in ons land met betrekking tot alcoholische criminaliteit is de afgelopen negen jaar niet merkbaar verbeterd. Op de afdelingen Spoedeisende Hulp van de ziekenhuizen, is 12 procent van de behandelde letsels een gevolg van geweld onder invloed van alcohol. Van de geweldplegers in het uitgaansleven is 70 tot 80 procent onder de invloed van alcohol, en 10 procent onder de invloed van drugs.

Wij betwijfelen of verhoging van de straffen veel preventief effect zal hebben. Het is immers allang bekend dat vermindering van de alcoholconsumptie het snelst en het meest effectief bereikt wordt door prijsverhoging en vermindering van de verkrijgbaarheid naar plaats en tijd. Maar daar heeft de regering bij herhaling laten zien niets voor te voelen.

De wrange karakterisering door journalist Maarten Huygen negen jaar geleden, van de houding van de regering, is nog steeds van kracht. "Beter dat er elk weekeinde in de Nederlandse binnensteden wordt gevochten en vernield, en dat ambulancebroeders en politieagenten worden belaagd, dan dat er een paar banen bij Heineken, Bols, de horeca of de supermarkt op het spel staan".

COLOFON

De GO: driemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur: Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@telfort.nl

Administratie: W. Matla, Ludinge 13, app.13-46, 9471 JD Zuidlaren, tel. 050-3647360, giro NL81 INGB 0000 849058.

Artikelen voorgaande nummers: www.angob.nl

Wijnglazen steeds groter, wijn steeds sterker

STEEDS MEER ALCOHOL PER CONSUMPTIE

Een team wetenschappers van de universiteit van Cambridge onder leiding van dr. Marteau heeft geconstateerd dat (Engelse) wijnglazen in de loop der tijd steeds groter zijn geworden. Dit gecombineerd met de al eerder geconstateerde verhoging van het alcoholgehalte van wijn, maakt dat de consument ongemerkt steeds meer alcohol binnen krijgt.

Over de verhoging van het alcoholgehalte van wijn, schreven wij reeds elf jaar geleden. De eenvoudige "landwijn" van veertig jaar eerder, met 8 à 10 procent alcohol, was toen al van de markt verdwenen. Naast de standaardwijn met 10 à 12 procent alcohol, kwamen toen hoe langer hoe meer speciale wijnen op de markt met 13 à 15 procent alcohol. Een standaardglas van 100 ml, kon een consument dus zomaar de helft meer alcohol leveren dan hij gewend was!

De onderzoekers namen als startpunt voor hun onderzoek een servies uit de achttiende eeuw uit het Ashmolean museum te Oxford. De wijnglazen daarvan, vergeleken zij met glazen uit de negentiende eeuw afkomstig van Buckingham Palace en met moderne glazen.

De oudste glazen, bijna 300 jaar oud, hadden een inhoud van gemiddeld 65 ml. Een eeuw later was de inhoud duidelijk toegenomen. Wel varieerde de inhoud flink. Engeland kende destijds nog geen eenduidig stelsel van maten en gewichten, zoals Napoleon op het continent had ingevoerd. Terwijl op het continent geleidelijk 100 ml de

standaard werd voor een wijnglas, bleef Engeland nog lang de eigen maten en gewichten gebruiken. Pas in de tweede helft van de twintigste eeuw werden de continentale maten gangbaar.

De afgelopen dertig jaar zijn zowel in Engeland als op het continent grotere wijnglazen op de markt gekomen. Die grootte is belangrijk, want grotere glazen doen het publiek effectief meer consumeren. Dr. Marteau bewees dit met een experiment in een wijnbar in Cambridge. Zij liet gelijke porties van 175 ml wijn aanbieden in glazen van drie verschillende grootten. Van de wijn in het grootste glas werd in de proefperiode 14 procent meer verkocht dan van de wijn in kleinere glazen.

Nu zal een horeca-onderneming de inhoud van zijn glazen wel onder controle houden, maar bij thuisgebruik bestaat de kans dat men een groot glas net zo vol schenkt als eerder het kleinere glas. De alcoholconsumptie neemt dan fors toe.

Het is natuurlijk al een oude wijsheid: wie een dieet wil volgen doet er goed aan van een kleiner bord te gaan eten. Voor wijn geldt blijkbaar hetzelfde.

Dingeman Korf

STERKE DRANK HELPT NIET TEGEN HOOIKOORTS, IN TEGENDEEL

Juist voor de zomervakantie verschenen berichten in de publiciteit dat heldere sterke dranken als wodka en gin, wonderen zouden doen tegen hooikoorts. Vooral vrouwenbladen brachten dit "nieuws" op een opvallende wijze. Maar helaas voor de drankliefhebbers, het tegendeel is eerder waar.

Het sensationele nieuws bleek gebaseerd op een opmerking van de Britse astmastichting. Die had geschreven dat heldere, gedistilleerde alcoholhoudende dranken minder allergie-opwekkende stoffen zoals histamine en sulfieten bevatten dan bier en wijn. Wie die zin goed leest ziet er alleen maar een aanbeveling in om bier en wijn te vervangen door gedistilleerde drank als je vatbaar bent voor hooikoorts. Zeker geen aanbeveling om hooikoorts te lijf te gaan met sterke drank.

Journalisten met een voorkeur voor sterke drank grepen echter gretig de mogelijkheid aan om op basis van een foute redenering sterke drank aan te bevelen voor het tegengaan van hooikoorts. En zo verscheen de aanbeveling in tal van bladen, vooral vrouwenbladen, maar ook mannenbla-

den. Het modeblad *Nouveau* schreef zelfs: "Weg met die pillen, neem een gin-tonic".

Hoogleraar allergologie R.G. van Wijk van het Erasmus Medisch Centrum noemt de aanbeveling uiterst controversieel. Het vermijden van voedsel en drank met histamine en/of sulfiet, kan geen hooikoorts tegengaan. Hoogstens de ernst ervan wat verminderen of de kans erop verkleinen. Maar de dosis histamine in de meeste voedingsmiddelen is zo laag, dat het vermijden ervan geen effect kan hebben.

Bovendien wordt de meeste histamine in de darm al afgebroken. Een allergische reactie wordt veroorzaakt door histamine die in het lichaam wordt vrijgemaakt als gevolg van een bepaalde prikkel. Daarom is de enige

Ingrediëntendeclaratie moet per 100 g of ml

In het vorige nummer van dit blad berichtten wij dat de Europese Commissie in maart een einde had gemaakt aan de vrijstelling van alcoholhoudende dranken van de declaratieplicht. Voortaan zijn ook alcoholica verplicht een ingrediëntendeclaratie op de verpakking te dragen. Bierbrouwers en distillateurs hadden al onenigheid over de vraag of de ingrediënten per 100 ml of per consumptie-eenheid vermeld moesten worden.

Inmiddels was bovenstaande vraag ook in het Europees Parlement gesteld. Op 1 augustus kwam het antwoord bij monde van commissaris Andriukaitis. De declaratie dient te voldoen aan de verwachtingen van de consument. Ook dient de declaratie aan te sluiten bij wat de consument gewend is bij andere eet- en drinkwaren. Ergo: de ingrediëntendeclaratie dient de componenten van het product aan te geven per 100 gram of per 100 ml.

De distillateurs hadden gepleit voor vermelding per consumptie-eenheid. Dat zou tot een verwarrende veelheid aan referentiehoeveelheden hebben kunnen leiden, omdat de consumptie-eenheid verschillend is voor verschillende sterke dranken (denk aan likeur, rum en dergelijke). Wel mogen de distillateurs vrijwillig naast de vermelding per 100 ml ook een vermelding per consumptie-eenheid op de verpakking plaatsen.

beslist geen geneesmiddel

goede remedie het gebruik van een antihistaminicum, hetzij een chemische danwel een homeopatische pil of drank. Die gaan het vrijmaken van de histamine in het lichaam tegen.

Hoogleraar KNO-heelkunde W. Fokkens van het AMC, wijst op een groot recent onderzoek. Patiënten die regelmatig klachten ervoeren na het drinken van histaminerijke alcoholische drank, ervoeren geen klachten na het eten van histaminerijk voedsel als oude kaas. Hetzelfde gold voor sulfiet. Alcohol bleek de neusslijmvliezen gevoeliger te maken voor prikkelende stoffen. Het lijkt er dus op dat alcohol een hooikoortsaanval juist kan verergeren.

Gedistilleerde dranken helpen dus niet tegen hooikoorts. De alcohol ervan kan de klachten zelfs erger maken.

Dingeman Korf

Aanpak te weinig op preventie gericht

AANTAL VERKEERSDODEN BLEEF STIJGEN

Voor het tweede achtereenvolgende jaar zijn er in 2016 meer verkeersdoden gevallen dan in het voorgaande jaar. In 2016 kwamen 629 mensen om het leven in het verkeer. In 2015 waren dat er 621 en in 2014 562. Aldus de cijfers van het CBS.

Alle vervoermiddelen droegen bij aan het aantal van 629 verkeersdoden. Personenauto's kwamen op de eerste plaats. Er kwamen 231 inzittenden van een personenauto om het leven, verdeeld over 186 bestuurders en 45 passagiers. Op de tweede plaats kwamen de fietsers met 189 doden. Andere groepen verkeersdeelnemers leverden veel kleinere aantallen: voetgangers 51, motorrijders 45, brom- en snorfietsers 41 en bestuurders van een scootmobiel 38 dodelijke ongevallen.

In de spijtijden, tussen 7.00 en 9.00 uur 's morgens en tussen 16.00 en 18.00 uur 's middags, komen per uur de meeste automobilisten om bij een ongeluk. Wanneer wij rekening houden met het aantal verkeersdeelnemers dat zich op de weg bevindt, dan zijn de uren tussen middernacht en zeven uur 's morgens het gevaarlijkst. Ook 's avonds tussen 18.00 uur en 24.00 uur is het risico voor automobilisten relatief hoog.

Vanuit VVN heeft men al herhaaldelijk gewaarschuwd tegen een te zachte aanpak van de verkeersonveiligheid. Men is dan ook niet verbaasd over de nieuwe cijfers. Directeur F. Cohen: "Ik ben niet verbaasd over deze nieuwe stijging. Zolang er niets gedaan wordt aan belangrijke oorzaken zoals te hoge snelheden, rijden onder invloed en het ongebreideld gebruik van de smartphone in het verkeer, zal er immers niets veranderen". En even later merkt hij nog op: "Het is overduidelijk dat er veel meer prioriteit gegeven moet worden aan veiligheid".

De ANWB sluit zich bij dat laatste aan: "Deze stijging benadrukt opnieuw dat er dringend actie nodig is om het aantal verkeersdoden omlaag te brengen. Laten we ook niet vergeten dat het aantal ernstig gewonden de afgelopen jaren ook continu is gestegen (in 2015 waren dat er 21.300)".

De overheid heeft met ingang van 1 januari van dit jaar de bevoegdheden van de politie uitgebreid om de onveiligheid doeltreffender te bestrijden (zie het artikel daarover op p.2 in dit blad). Minister Blok van veiligheid en justitie bereidt verder wetgeving voor om de maximale strafmaat te verhogen voor een aantal ernstige verkeersdelicten. Het gaat hem om rijden onder invloed, doorrijden na een ongeval, rijden zonder geldig rijbewijs en gevaarlijk rijgedrag zonder ernstige gevolgen.

Het blijft ons verbazen dat de overheid vooral naar het middel van strafbaar stellen grijpt wanneer er iets tegengegaan moet worden, en de oorzaak ervan bij voorkeur ongemoeid

laat. Denken aan preventie is bepaald niet het sterkste punt geweest van de laatste zes kabinetten.

Rijden onder invloed valt efficiënt mede tegen te gaan via het alcoholbeleid: beperken van de verkrijgbaarheid van alcohol voor automobilisten en verhoging van de prijs. Te snel rijden is mede gestimuleerd door de verhoging van de maximumsnelheid op autowegen naar 130 km per uur. Die maatregel van Blok's voorganger en partijgenote Schultz van Haegen, zal door Blok helaas wel ongemoeid gelaten worden. Maar het zou een fors psychologisch effect hebben. Doorrijden na een ongeval en rijden zonder geldig rijbewijs, gebeuren ook nogal eens onder invloed van alcohol. Kortom, een stringenter alcoholbeleid zou op veel punten van de samenwerking een verbetering kunnen leveren.

Dingeman Korf

EU gaat alcohol en drugs in verkeer harder aanpakken

In de EU vinden jaarlijks 135.000 verkeersongelukken plaats. Daarbij vielen vorig jaar 25.500 doden te betreuren. De maatschappelijke kosten van de verkeersonveiligheid in de EU, worden geschat op ruim 100 miljard euro per jaar. Nederland behoort met 33 verkeersdoden per miljoen inwoners tot de veiligere landen van de Europese Unie.

De 28 EU-transportministers hielden afgelopen juni beraad over de verkeersveiligheid tijdens de vergadering van de Transportraad in Luxemburg. Zij kwamen als doel overeen een halvering van het aantal zwaargewonden, te bereiken in 2030.

Voor de verbetering van de verkeersveiligheid kwamen de ministers een aantal maatregelen overeen. Zo zouden er meer 30-kilometer zones moeten worden ingesteld. Ook zouden de veiligheidsregels beter moeten worden gehandhaafd. En het rijden onder invloed van alcohol en drugs moet harder aangepakt gaan worden.

De ministers gaan nu ieder in het eigen land voorstellen uitwerken voor de concrete invulling van de overeengekomen voornemens.

OOK MATIG ALCOHOLGEBRUIK KAN AL HERSENSCHADE VEROORZAKEN

Niet alleen forse drinkers en comazuipers beschadigen hun hersenen. Ook matige drinkers kunnen na vele jaren beschadigingen van hun hersenen oplopen. Aldus de uitkomst van een Brits onderzoek met een looptijd van 30 jaar.

Een Brits team van wetenschappers onder leiding van dr. A. Topiwala van het Londense University College, analyseerde gegevens die verkregen waren door circa 550 proefpersonen gedurende 30 jaar te volgen. De proefpersonen waren om de vijf jaar onderzocht en geëquipt met betrekking tot hun alcoholgebruik en hun geestelijk functioneren. Bij het onderzoek werden onder andere MRI-scans van hun hersenen gemaakt en tests afgelegd met betrekking tot geheugen, logica en herkenning.

De proefpersonen waren in vier groepen verdeeld naar hun alcoholgebruik: niet-drinkers, lichte drinkers, matige drinkers en forse drinkers. Zoals verwacht, hadden de forse drinkers (meer dan 24 glazen per week) de grootste kans op atrofie van de hippocampus (aangetoond met behulp van de MRI-scans). Deze vorm van hersenbeschadiging wordt ook gezien bij lijders aan geheugenziekten als Alzheimer en dementie. De forse drinkers zagen ook hun taalkennis sneller afnemen dan de andere groepen. Verder was hun snelheid van infor-

matieverwerking vertraagd, wat wijst op aantasting van de witte stof in de hersenen.

Enigszins tot hun verbazing zagen de onderzoekers dat ook het brein van de matige drinkers werd aangetast. Deze groep dronk 11 tot 17 glazen per week. Ongeveer de groep dus die in Nederland als sociale drinkers werd (en wordt) aangeduid, met een consumptie van rond de twee glazen per dag. Ook hier lieten de MRI-scans na verloop van tijd atrofie van de hippocampus zien. De onderzoekers berekenden dat deze drinkers driemaal zoveel kans hebben op atrofie van de hippocampus in vergelijking met niet-drinkers.

Alleen bij de groep van de lichte drinkers en de niet-drinkers werd geen atrofie van de hippocampus geconstateerd. De meerderheid van de gebruikers van alcohol vertoont dus na kortere of langere tijd atrofie van de hippocampus. Gezien de associatie van atrofie van de hippocampus met Alzheimer en dementie, is dit voor de volksgezondheid een verontrustende zaak.

Dingeman Korf

Verlaging richtlijnen voor bezwaarloos alcoholgebruik internationaal verschijnsel

FRANKRIJK VERNIEUWT RICHTLIJNEN ALCOHOL

De afgelopen twintig jaar heeft de wetenschap tal van nieuwe feiten over schadelijke effecten van alcohol ontdekt. Diverse landen hebben op basis daarvan hun richtlijnen voor bezwaarloos alcoholgebruik bijgesteld. Afgelopen mei verscheen het deskundigenrapport van Frankrijk. Ook hier een forse aanscherping van de richtlijnen.

De oude Franse richtlijnen dateren van 1999. Hoog tijd dus om ze te herzien in het licht van de huidige stand van de wetenschap. Met name aan de relatie tussen alcoholgebruik en kanker is destijds nauwelijks aandacht besteed. Andere landen hebben die modernisering al doorgevoerd, met name Australië, Canada, Groot-Brittannië en Nederland. November 2015 kwam bij ons de Gezondheidsraad met het rapport "Richtlijnen goede voeding" ter vervanging van de eerdere richtlijnen uit 2006. De Gezondheidsraad stelt nu onomwonden: **"drink geen alcohol, of in ieder geval niet meer dan één glas per dag"**.

De Engelsen publiceerden januari 2016 hun geactualiseerde richtlijnen. Opmerkelijke nieuwe bepaling daarin was het voorstel om het aanzetten van minderjarigen tot alcoholgebruik strafbaar te stellen. Mede naar aanleiding van de Engelse vernieuwingen deed een Frans rapport van juni 2016 de aanbeveling om de "strijd tegen schadelijk alcoholgebruik" te intensiveren. Als gevolg daarvan werd een commissie van deskundigen gevormd om aanbevelingen te doen voor vernieuwing van de fundamentele voor de alcoholdiscussie. De deskundigen waren afkomstig van Santé publique France en van het Institut national du Cancer.

Het rapport stelt allereerst dat de openbare instellingen het publiek moeten informeren over de gezondheidsrisico's verbonden met de consumptie van alcohol. Daarbij dient de grens voor bezwaarloos alcoholgebruik gesteld te worden op 10 glazen per week. Spreiding van die consumptie is nodig, op één dag maximaal 2 glazen. Gemiddeld 1,42 glas per dag, dus iets meer dan bij ons de Gezondheidsraad stelt. Kinderen, adolescenten en vrouwen die zwanger willen worden, zwanger zijn of borstvoeding geven, zouden helemaal niet moeten drinken. Ook zou aanbevolen moeten worden om elke week één of meer alcoholvrije dagen in te lassen.

Om de nieuwe grenzen bekend te laten worden, zal een brede campagne uitgevoerd moeten worden. Daarbij zullen de diverse ministeries en andere (overheids)instellingen dezelfde boodschap moeten uitdragen. Ook op de verpakkingen moet de boodschap worden uitgedragen.

De Franse deskundigen staan een radicale ommezwaai van het uitgangspunt van het Franse alcoholbeleid voor.

De huidige weinig concrete boodschap "l'abus d'alcool est dangereux pour la santé" (alcoholmisbruik is gevaarlijk voor de gezondheid) moet vervangen worden door "toute consommation d'alcool est à risque pour la santé" (ieder alcoholgebruik brengt gezondheidsrisico met zich mee). Nooit meer discussie over de vraag waar de grens tussen gebruik en misbruik ligt!

Tot slot bevelen de Franse experts nog aan om de accijnshoofden te baseren op het alcoholgehalte in de betreffende drank. Bier met 8 procent alcohol dus tweemaal zo zwaar belasten als bier met 4 procent alcohol. Tot nu toe staat de belastingdienst op het standpunt "bier is bier". De opbrengst van die accijnzen zou ten goede moeten komen aan voorlichting, onderzoek en handhaving op het terrein van de alcohol.

Dingeman Korf

ALCOHOL VERHOOGT DE RISICOBEREIDHEID

Fabeltje over "natuurwijn" ontmaskerd

KATER KOMT NIET VAN KUNSTMEST MAAR VAN ALCOHOL

In diverse media is beweerd dat je van "natuurwijn" geen kater zou krijgen. Een bewering "uit de losse pols", die strijdig is met vrijwel alles wat de wetenschap over de kater te vertellen heeft. Het is dus een loze reclamekreet.

De druiven waaruit "natuurwijn" wordt geproduceerd, worden geteeld zonder toepassing van kunstmest. Dat is het belangrijkste verschil tussen natuurwijn en standaardwijn. Verder worden voor natuurwijn de druiven met de hand geplukt, en worden er geen of uiterst weinig bestrijdingsmiddelen toegepast. Bij de vergisting wordt zo weinig mogelijk mechanisch of chemisch ingegrepen. Het grootste aantal voor "normale" wijn toegestane additieven (dat zijn er maar liefst een zestigtal) is voor natuurwijn verboden.

Alle hierboven genoemde verschillen hebben invloed op de smaak, maar hebben met de kater niets te maken. De voornaamste oorzaak van een kater is de alcohol en zijn omzettingproduct aceetaldehyde. Aceetaldehyde is zelf een behoorlijk giftige stof, en geeft bij aanwezigheid van stikstofverbindingen

Ook Litouwen gaat alcoholbeleid aanscherpen

Naast Estland gaat nu ook Litouwen zijn alcoholwetgeving aanscherpen.

Net als Estland, was ook Litouwen jarenlang bezet door de Sovjet Unie. De Russische wodkaconcerns hadden er vrij spel. Sinds het land weer onafhankelijk werd, is enerzijds de consumptie van alcohol sterk gestegen, maar zijn ook maatregelen getroffen tegen die stijging. Die hebben echter weinig effect gehad.

Nu gaat het land de problematiek steviger aanpakken. Anders dan in Estland, waar de grootste veranderingen gericht zijn tegen de alcoholreclame, is de voorgestelde aanpak in Litouwen vooral gericht op de kopers en verkopers van drank.

Zo zal per 1 januari 2018 de leeftijd waarop jongeren alcohol mogen kopen en in het openbaar nuttigen, verhoogd worden naar 20 jaar. Verder worden de uren waarop alcohol verkocht mag worden in winkels en horecagelegenheden ingeperkt. Met ingang van 2020 wordt alcohol in sportaccommodaties geheel verboden, evenals de verkoop in tijdelijke verstrekkingspunten (bijv. kiosken op het strand). Buitenreclame voor alcohol is alleen nog toegestaan op de plaatsen waar drank verkocht wordt.

Een ingrijpend pakket van maatregelen, waarvoor het parlement zijn goedkeuring gaf met 101 tegen 10 stemmen bij eveneens 10 onthoudingen.

aanleiding tot de vorming van isochinoline alkaloiden (verre verwanten van morfine). Aceetaldehyde en zijn afgeleiden zijn de hoofdoorzaak van de kater.

Alcohol zelf draagt bij aan de kater doordat hij de vochtinhouding verstoort ("uitdroging" van de hersenen), de bloedsuikerspiegel verlaagt, en de regeling van de bloeddruk verstoort.

Het grootste verschil in samenstelling tussen "natuurwijn" en standaardwijn ligt in het gehalte aan het conserveermiddel sulfiet. Natuurwijn mag maximaal 30 milligram sulfiet per liter bevatten, standaardwijn maar liefst 210 milligram. Sulfiet veroorzaakt hoofdpijn, en draagt dus bij aan de kater. Maar de hoofdoorzaak van de kater is de alcohol. Ook van wijn geheel zonder sulfiet kun je een kater overhouden!

JAARVERSLAG 2016 STICHTING ANGOB.

Zoals de laatste jaren gebruikelijk, brengt het bestuur ook dit jaar weer een kort jaarverslag uit door middel van publicatie in de G O.

Alcoholproblemen in de publiciteit

De aandacht van de media voor alcoholproblemen, vertoonde in 2016 minder details dan in 2015. Wel werden zowel medische als maatschappelijke kanten van de alcohol belicht via radio en TV.

Zoals vanouds was er in de pers veel aandacht voor de traditionele maatschappelijke onderwerpen als rijden onder de invloed, niet-naleven van de leeftijdsgrenzen en ziekenhuisopnamen wegens alcoholvergiftiging.

Verder was er veel aandacht voor het relatief nieuwe onderwerp van de branchevervaging tussen horeca en middenstand, het zogenaamde "blurring". Ondanks bezwaren van het ministerie, zette de VNG met een hardnekkigheid een betere zaak waardig, zijn experiment door.

Kortstondig was er ook aandacht voor het onmaatschappelijke gedrag van Heineken in ontwikkelingslanden. Dit naar aanleiding van het verschijnen van het boek "Heineken in Afrika" van O. van Beemen.

Reacties van Stg. ANGOB

Als Stichting ANGOB stuurden we in 2016 zes keer een persbericht uit, evenveel als in 2015. De onderwerpen waren: nieuwjaar, de naam "kraanwater" voor bier, bevordering huidkanker door alcohol, de lezing van O. van Beemen op de dag van de alcoholvrije leefstijl, de maatschappelijke kosten van de alcoholproblematiek en de eindejaarsfeesten. Een enkele maal vonden wij de inhoud van ons persbericht als een (klein) berichtje in een dagblad terug.

Onze website werd aangevuld met de complete jaargang 2016 van De GO in de rubriek Magazine en met de belangrijkste artikelen uit het laatste nummer van 2015 en uit de eerste vijf nummers van 2015 in de rubriek Archief GO.

Het bestuur

Het bestuur kende de volgende samenstelling: voorzitter Dingeman Korf, penningmeester Gert Onstwedder, secretaris Rob Peereboom en de bestuursleden Jo van de Loo, Wil Matla en Marja van den Ham. Frans Jongejan trad in januari uit het bestuur wegens familieproblemen. Wil Matla kondigde aan binnen afzienbare tijd te willen aftreden.

Op 6 september overleed ons oud-bestuurslid (penningmeesteresse) Sjoukje ter Horst. Wij zijn haar dankbaar voor het vele dat zij in een zeer lange reeks van jaren voor de ANGOB heeft gedaan.

De vergaderingen van het bestuur

werden veelal bijgewoond door onze beheerder Ton van der Gaag. Een constructie die bijdraagt aan een directe en snelle informatie-uitwisseling. Naast de echte "drankbestrijdings"-zaken, werd ook veel vergadertijd besteed aan allerlei aangelegenheden betreffende de camping.

Camping 't Spoek

Over 2016 valt er weer veel te vermelden naast de gebruikelijke jaarlijkse routinezaken van de camping.

De renovatie van De Beuk werd door een vrijwilliger aangepakt. Het resultaat mag er zijn. Zowel van binnen als van buiten. Dat huisje kan weer vele jaren mee. Het huisje De Mees werd van buiten grondig onder handen genomen en opnieuw in de verf gezet. Nu is het huisje De Wilg aan de beurt. Zo, stap voor stap komen alle huisjes onder handen van onze vrijwillige huis schilder.

Op het terrein werd een aantal "graspaden" voorzien van een verharding. Met name in de natte periodes waren de paden heel glad en leverden gevaarlijke situaties op.

Door de regelmatige bezetting van de huisjes door bezoekers van onder meer Vakantieveilingen, moest er meer worden schoongemaakt. Dit kon vorig jaar nog worden opgevangen door vrijwilligers. Dit jaar is behalve de vrijwilliger ook een schoonmaakbedrijf ingeschakeld. De huisjes moeten er natuurlijk perfect uitzien. Veel aandacht is er ook besteed aan de legionella-preventie: regelmatige metingen door de beheerder en een eerste keuring door een bevoegde instantie.

Vrijwilligers zorgden voor de bezetting van de keuken en de frituur, met name in de weekends. Omdat er geen recreatieteam meer bestaat heeft onze beheerder samen met de vrijwilligers ervoor gezorgd dat er regelmatig toch wat te beleven viel. Dat varieerde van het Line dansen op de vrijdagavond tot boodschappen bingo en veel andere activiteiten voor jong en oud. In de tot theater omgebouwde loods werden verschillende keren optredens verzorgd.

In de maand mei was er weer een reünie van oud-leden van de ANDO. Helaas met jammer genoeg een teruglopend aantal bezoekers.

In het kader van de "dag van de alcoholvrije leefstijl", dit jaar een presentatie door Olivier van Beemen over zijn boek **Heineken in Afrika**. Dit werd opgeluisterd met (vooral Afrikaanse) muziek op een "kora" bespeeld door Lamin Kuyateh.

Terugkijkend over het hele jaar kunnen we vaststellen dat onze immer

enthousiaste beheerder, Ton van der Gaag samen met alle niet met name genoemde vrijwilligers er voor de gasten weer een goed jaar van hebben gemaakt. Zonder hun bijdrage was dit niet mogelijk geweest. Als dan ook de accountant een tevreden geluid laat horen mogen we met elkaar vast stellen dat we het nog niet zo slecht gedaan hebben.

De GO in 2015

Ons blad "De GO" verscheen ook in 2016 in een omvang van acht pagina's per nummer, telkens in de tweede week van de oneven maanden. In totaal boden wij onze lezers dus 48 pagina's nieuws en commentaren op alcoholgebied.

Mede dankzij de inzenders van krantenknipsels, konden wij in 2016 weer aandacht schenken aan een veelheid van onderdelen van de alcoholproblematiek. Globaal gezien verdeeld over maatschappelijk terrein, medisch terrein en bestuurlijk terrein.

Uiteraard kregen de discussies rondom het advies van de **Gezondheidsraad** verschillende keren onze aandacht. Daarnaast ook de nog steeds bijzonder slechte naleving van de **leeftijdsgrenzen** door horeca, sportkantines en supermarkten, en de manipulaties van Heineken.

Een ander onderwerp dat ruime aandacht van ons kreeg was nieuwe kennis over de relatie tussen alcohol en **gezondheid**. Dit liep uiteen van kanker en beroerten als gevolg van alcohol, tot schade aan de hersenen. Het **beleid** met betrekking tot alcohol, was een derde aandachtsterrein dat verschillende keren ter sprake kwam. Hier besteedden wij veel aandacht aan de discussies rondom **branchevervaging** tussen horeca en middenstand. Daarnaast aan het falen van de zelfregulering, en aan het alcoholslot.

Tenslotte was er enkele malen aandacht voor alcoholproblemen en/of alcoholbeleid in andere Europese landen, en voor drugs.

Tot besluit.

Terug kijkende over het afgelopen jaar kunnen we niet ontevreden zijn. Er staat echter altijd meer op het programma dan we kunnen realiseren. De beperkte mankracht aan bestuursleden is daar mede debet aan. Een lang gekoesterde wens is dan ook een uitbreiding van het bestuur. Bent u bereid om ook een bijdrage te leveren? Het SPOEK en de ANGOB zullen er wel bij varen.

Verandering van cultuur of van financiën ?

STEEDS MEER RESTAURANTS, STEEDS MINDER CAFÉ'S

Verschijsing G O

Het eerstkomende nummer van dit blad zal omstreeks eind november verschijnen.

Copij voor dat nummer graag uiterlijk 7 november bij de redacteur.

Vacature bladadministrateur

Zoals wij reeds eerder meldden, heeft onze bladadministrateur Wil Matla te kennen gegeven op korte termijn te willen aftreden. Dit in verband met zijn gezondheidstoestand.

De werkzaamheden van de bladadministrateur zijn : het bijhouden van de wijzigingen van de verzendlijst, het viermaal per jaar doen toekomen van de geactualiseerde verzendlijst aan de drukker, bij gerezen problemen overleggen met drukker en/of redacteur, enz.

De redacteur ziet graag aanmeldingen tegemoet van donateurs/begunstigers die bereid zijn de functie van bladadministrateur op zich te nemen. Wie helpt ons uit de brand ?

Terwijl in ons land de laatste jaren de aantallen hotels, restaurants en cafetaria's zijn toegenomen, is het aantal café's sinds 2013 permanent gedaald. In 2013 telde Nederland nog 11.570 café's, nu zijn het er nog 10.720, een daling van 850 ofwel bijna 7,5 procent.

Sectoreconoom Geijer van ING constateert dat de daling van het aantal café's al in 2008 is begonnen. Hij ziet een groot aantal factoren die eraan hebben bijgedragen dat tal van café's hebben moeten sluiten. In de eerste plaats de economische crisis. Daarnaast het wegvallen van de 16- en 17-jarigen door de veranderde wetgeving. Ook het rookverbod heeft eraan bijgedragen.

Verder is er volgens Geijer sprake van een geleidelijke cultuuromslag. De Nederlandse bevolking groeit vooral aan de bovenkant van de leeftijds-pyramide. We worden steeds ouder, waardoor het aantal gepensioneerden dat er jaarlijks bijkomt groter is dan de jaarlijkse sterfte. Er is sprake van een toenemende vergrijzing. En de recent

gepensioneerden hebben iets meer te besteden. Onder ouderen is het populairder om uit eten te gaan dan om naar de kroeg te gaan.

Voor de gehele bevolking geldt dat het steeds verder uit elkaar groeien van de alcoholprijzen in de horeca en in de supermarkt, het thuisverbruik van alcohol stimuleert. Het steeds grotere aanbod van verschillende TV-programma's is ook een stimulans voor thuisblijven.

Horeca-adviesbureau Van Spronsen en Partners ziet ook een oorzaak in de huidige gezondheidstrends. Er wordt steeds minder (alcoholhoudend) bier geconsumeerd. En de vele festivals lokken het wat jongere publiek weg bij de café 's.

DUITSE BROUWER MAG ZIJN BIER NIET "HEILSAM" NOEMEN

Opnieuw heeft een Duitse rechter geoordeeld dat bier niet als "heilsam" mag worden aangeprezen. Die aanprijzing is in strijd met de Europese regelgeving, die verbiedt dat alcoholhoudende dranken worden aangeprezen met gezondheidsclaims.

Het betreft reclame van de kleine brouwerij Härle uit Leutkirch. In haar reclames prijst Härle sommige van haar biersoorten aan als "heilsam". Daarmee heeft Härle zich als hardleers doen kennen, want vorig jaar is haar reclame al eens afgekeurd door het Verband Sozialer Wettbewerb.

Middeleeuwse opvattingen over drank, zijn in Duitsland vast geworteld. Inderdaad kon je in de Middeleeuwen beter bier drinken dan water. Maar sinds de opkomst van koffie en thee, die bereid worden met behulp van gekookt en dus gesteriliseerd water, is dat argument vervallen. En sinds wij waterleidingen hebben waar drinkwater uit komt, is er al helemaal geen noodzaak meer om alcohol te drinken.

RUSLAND BEREIDT VERKOOP- VERBOD ALCOHOL VOOR DE WEEKEINDEN VOOR

Rusland kampt met een enorm alcoholprobleem. Daartegen genomen maatregelen hebben tot nu toe geen zoden aan de dijk gezet. Het Russische ministerie van Volksgezondheid onderzoekt nu samen met andere overheidsdiensten, of een verbod op alcoholverkoop gedurende de week-einden effectief in de praktijk kan worden gebracht.

In Rusland zijn het vooral de mannen die veel drinken. Volgens cijfers van de Wereld Gezondheids Organisatie (WHO) moet ongeveer 30 procent van de volwassen Russische mannen als zware drinker worden geklassificeerd. Het Britse medische tijdschrift The Lancet bracht in 2014 het nieuws dat een kwart van de Russische mannen vóór hun 55-ste levensjaar overlijdt, voornamelijk als gevolg van zwaar alcoholgebruik.

Sinds de machtswisseling zijn er al enkele maatregelen getroffen om de alcoholische schade aan volksgezondheid en economie te beperken. Maar het

zijn vooral maatregelen in de repressieve sfeer geweest. Zoals een verbod op alcoholverkoop tussen 23.00 uur en 08.00 uur. Die brengen het publiek echter niet tot verstandiger denken en handelen over alcohol. Wat ontbreekt zijn campagnes om de nadelen van alcoholgebruik indringend voor het voetlicht te brengen, danwel de voordelen van het niet-drinken populairder te maken.

Fors alcoholgebruik in het weekend, leidt vooral tot economische schade op maandag. Zowel industriëlen als de meeste medici staan dan ook achter het nieuwe voorstel. Alleen de alcoholsector ziet er niets in. Die staat op het standpunt dat het weekendverbod alleen maar gaat leiden tot een stijging van de illegale verkoop van alcohol. Wij denken dat vooral de (legale) verkoop op vrijdag zal toenemen.

Alcohol, en vooral de wodka, staat in Rusland op een voetstuk, en is daarmee een psychologische machtsfactor. Alleen wanneer de wodka van zijn voetstuk gehaald wordt, kan het alcoholprobleem duurzaam vermindert worden.

Internationaal onderzoek problematisch gebruik van alcohol en drugs niet representatief

ALARMERENDE SITUATIE VRAAGT EFFECTIEF INGRIJPEN

Uit een groot internationaal onderzoek naar ondermeer alcoholgebruik, zou blijken dat Nederland in de Europese top drie staat naar problematisch alcoholgebruik. Alleen de Ierse en Deense deelnemers scoorden hoger. Bovendien scoorden goede voornemens om te minderen in Nederland relatief laag.

Problematisch alcoholgebruik kan zich uiten door het relatief vaak bezoeken van de Spoed Eisende Hulp (SEH) van ziekenhuizen en huisartsenposten, door geheugenverlies over de periode van het drinken, door gezondheidsschade en door schuldgevoelens en spijt achteraf.

Vooraf de mannelijke Nederlandse deelnemers drinken veel. Ruim 40 procent van hen drinkt problematisch. Wereldwijd is dat 25 procent. Bij vrouwen is dat ruim 27 procent in Nederland tegenover 20 procent wereldwijd.

Zo'n 3250 Nederlanders vulden de vragenlijst in van de Global Drug Survey 2017, een groot wereldwijd onderzoek naar het gebruik van alcohol en drugs. Van de respondenten was 41,3 procent vrouw en 58,7 procent man. De gemiddelde leeftijd van de Nederlandse respondenten was 23,5 jaar. Wereldwijd was dat 29,1 jaar. De Nederlanders waren dus gemiddeld bijna 6 jaar jonger. Vandaar dat van de Nederlanders maar liefst 57 procent student was, tegenover 30 procent wereldwijd.

Het onderzoek is dus niet representatief voor "Nederland" (voor geen enkel van de 50 onderzochte landen overigens). De gemiddelde leeftijd van de respondenten ligt ver beneden de gemiddelde leeftijd van de bevolking. Jonge mensen drinken gemiddeld meer alcohol dan ouderen. Problematische drinkers zullen dus onder de respondenten van het onderzoek oververtegenwoordigd zijn vergeleken met de gemiddelde bevolking. De Global Drug Survey schetst een nog somberder beeld dan de werkelijkheid.

Dat neemt niet weg dat het probleem ernstig is. Een kwart van de mannelijke respondenten onder de 23 jaar gaf aan

maandelijks een black-out te hebben, zich niet meer te kunnen herinneren wat er gebeurd is. Bij de vrouwen was dat 16 procent. Een black-out is een indicator voor hersenschade.

Er is dus in ons land een zeer zorgelijk perspectief met betrekking tot de studieresultaten van de komende tijd. Nederland is de laatste jaren naar opleidingsniveau gemeten al teruggevallen op de internationale schaal. Het is dus hoog tijd dat overheid, gezondheidszorg, universiteiten en hogescholen de handen ineen slaan om studenten tot verstandiger omgaan met alcohol te brengen.

Voorlopig hebben de studenten daar zelf weinig neiging toe, slechts 30 procent van de Nederlandse respondenten zou het komende jaar liever minder drinken. De meerderheid voelt zich blijkbaar goed thuis in de heersende, soms dwangmatige drinkcultuur.

Dingeman Korf

Bescherming tegen hart- en vaatziekten door alcohol onbewezen theorie

De theorie dat (matig) alcoholgebruik zou beschermen tegen hart- en vaatziekten, is wetenschappelijk ongefundeerd. Aldus de recente conclusie van een kritische overzichtsstudie door een team wetenschappers onder leiding van dr. T. Stockwell.

De theorie dat matig alcoholgebruik zou beschermen tegen hart- en vaatziekten, heeft sinds de eerste publicatie ervan grote aanhang gekregen. Ten onrechte, want de ervoor aangevoerde argumenten zijn zwak en aanvechtbaar. Een team van wetenschappers onder leiding van dr. T. Stockwell analyseerde de 45 belangrijkste publicaties op dit gebied.

De belangrijkste fout van veel onderzoeken is het feit dat de groep "niet-drinkers" ook voormalige drinkers omvat, die vaak om gezondheidsredenen gestopt zijn. Hun niet-drinken is niet de oorzaak van hun mindere gezondheid, maar juist een gevolg. Een andere veel voorkomende fout is een niet-representatieve groep proefpersonen, te veel ouderen, of juist teveel jongeren.

Dr. Stockwell concludeert: er bestaat geen onweerlegbaar wetenschappelijk bewijs voor de bescherming van hart en vaten door matig alcoholgebruik.

Europese Commissie heeft geen principiële bezwaren IN HONGARIJE VERBOD HEINEKEN BEELDMERK OP KOMST ?

De Hongaarse regering wil het commerciële gebruik verbieden van symbolen die kunnen doen denken aan onderdrukking door totalitaire regimes. Hongarije heeft een wetsvoorstel daartoe vier maanden geleden voorgelegd aan de Europese Commissie.

Als een daartoe strekkende wet door het Hongaarse parlement wordt aangenomen, betekent dat een probleem voor Heineken. De regering ziet een rode ster als een symbool van communistische onderdrukking. In het Heineken beeldmerk staat sinds jaar en dag een rode ster.

Midden juni heeft de Europese Commissie verklaard geen principiële bezwaren te hebben tegen het Hongaarse wetsvoorstel. Een woordvoerder van Eurocommissaris Bienkowska waarschuwde wel dat de Commissie nauwgezet zal blijven volgen of een dergelijk verbod niet marktverstoring werkt. Als dat het geval zou zijn, dan zal de Commissie een inbreukprocedure tegen Hongarije starten.

Als het wetsvoorstel wordt ingevoerd, kan het gebruik van symbolen van totalitaire regimes leiden tot een boete van 2 miljard forint (6,5 miljoen euro). Een bedrag waar de directie van Heineken niet wakker van hoeft te liggen.

In Hongarije straks verboden ?

Heineken wijst erop dat het sinds jaar en dag een rode vijfpuntige ster in zijn beeldmerk heeft staan. Volgens het bedrijf is de ster een oud brouwerssymbool uit de Middeleeuwen. Een redenering die ons inziens geen hout snijdt. De ontelbare brouwerijtjes uit de Middeleeuwen gebruikten allerlei verschillende symbolen. En de vijfpuntige ster had in die tijd ook heel andere betekenissen. Zo stond hij ook voor de mens.

